

Таблиця 1 – Складові фінансової звітності та їх зміст

Складові	Зміст
Звіт керівництва	Наводиться основа для розуміння відповідних форм фінансових звітів, а також коментарі, що доповнюють фінансові звіти (у т. ч. не фінансовою інформацією)
Звіт про корпоративне управління	Наводиться інформація про склад, ефективність роботи і відповідальність Ради директорів для досягнення стратегічної мети підприємства
Фінансові звіти	Відображається фінансовий стан, результати діяльності підприємства відповідно до стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності

Важливо розмежовувати терміни «*financial reporting*» та «*financial statements*», які з англійської мови на українську перекладають однаково – «фінансова звітність». Така термінологічна плутанина виникла внаслідок того, що IASB, застосовуючи обидва поняття, не дає визначення першому – *financial reporting*. На нашу думку, *financial reporting* – фінансова звітність – це цілісна система розкриття фінансової інформації про діяльність суб'єкта господарювання, а *financial statements* – фінансові звіти – сукупність звітних форм, де узагальнюється фінансова інформація про підприємство, порядок формування якої визначено стандартами бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Уточнення, на нашу думку, вимагає визначення терміну «примітки до фінансових звітів», наведене у Законі «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». По-перше, необхідно підкреслити, що у примітках деталізується і пояснюється інформація *основних фінансових звітів*, по-друге, що у примітках наводить тільки додаткова *суттєва* інформація, передбачена обліковими стандартами. При цьому немає сенсу обмежувати визначення національними чи міжнародними стандартами, адже основою формування фінансової звітності може бути будь-яка система стандартів.

Список використаних джерел

1. Гибкость и существенность отчетности – «лекарство» от излишней ее загроуженности, считает FASB [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gaap.ru/news/129912>.

2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

УДК 657.1

ОПОДАТКУВАННЯ І ЗАРОБІТНА ПЛАТА «В КОНВЕРТАХ»

В. К. Орлова

ІФНТУНГ, вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, Україна, 76019, e-mail: Orlovav@ukr.net

Вступ. Система податків і обов'язкових платежів постійно перебуває в стані удосконалення. З одного боку кожна держава на рівні законодавства

встановлює правило розподілу доходу між отримувачем доходу і державою. З іншого боку кожний отримувач доходів шукає можливості (варіанти) зменшити платіж на користь держави. На даний час в системі податків і обов'язкових платежів Україні можна виділити дві досить серйозні проблеми: це поворотний характер ПДВ і зарплата «в конвертах». Що стосується ПДВ, то зараз всі надії покладені на запуску в дію систему електронного адміністрування, і в даному випадку ця проблема розглядатися не буде. Зупинилися більш детально на причинах і наслідках, так названої «чорної» зарплати або зарплати «в конвертах».

Головною причиною такого явища є, безумовно, великі ставки нарахувань на заробітну плату єдиного соціального внеску (ЄСВ). На даний час в Україні його розмір досягає до 49,70% у підприємств з великим ризиком нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань (добування кам'яного вугілля). При цьому існують і умови для видачі зарплати «в конвертах» - це неврахована готівка. Головним джерелом цієї готівки є, на наш погляд, два моменти: не облікована готівкова виручка і обналічування (переведення в готівку) грошових коштів через суб'єкти господарювання, які обрали спрощену систему оподаткування (надалі спрощенці). З 1 липня 2015р. в Україні прийняті серйозні міри по суттєвому зменшенні можливостей не обліковувати готівкову виручку: всі підприємства, які мають готівкову виручку, встановили касові апарати, які створюють контрольну стрічку в електронному вигляді та подають інформацію про обсяг розрахункових операцій до органів ДФСУ в реальному часі.

Обналічування грошей через підприємців зараз є одним з самих популярних способів мати не обліковану готівку на різні цілі, в тому числі і на видачу «чорної» заробітної плати. Схематично процес обналічування грошей представлено на рисунку 1.

Наведений процес переведення в готівку грошей побудований на використанні різних підходів до оподаткування окремих суб'єктів і об'єктів оподаткування, що має місце на даний час в системі оподаткування в Україні.

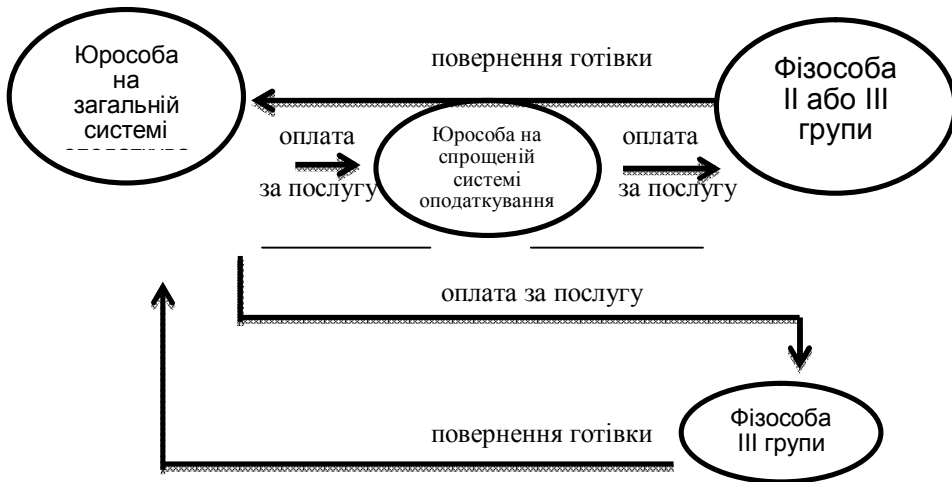

Рисунок 1 - Процес переведення в готівку

В таблиці 1 наведені умови оподаткування, а точніше – ставки оподаткування окремих суб'єктів і об'єктів оподаткування.

Таблиця 1 – Ставки оподаткування окремих суб'єктів і об'єктів оподаткування

Юрособи			Фізособи		
Загальна система оподаткування	Спрощена система оподаткування (III група)		II група	III група	
	платник ПДВ	не платник ПДВ		платник ПДВ	не платник ПДВ
Прибуток-18%	Дохід-2%	Дохід-4%	не більше 20% від мін. з/п щомісячно	Доход-2%	Доход-4%
			Підприємець за себе сплачує ЄСВ 34,7% мін. з/п, ПДФО не сплачує з доходу		
Найменші працівники оподатковуються на загальних підставах					
ЄСВ і податки в даному випадку ототожнюються як обов'язкові платежі					

З табл. 1 бачимо, підприємці II і III груп не оподатковують свій дохід податком на доходи фізосіб і не сплачують з суми доходу ЄСВ (сплачують тільки з однієї мінімальної зарплати). Цю ситуацію використовують підприємства, які знаходяться на загальній системі оподаткування (загальносистемними) і видають зарплату своїм працівникам в конвертах без оподаткування ПДФО і ЄСВ. Розглянута ситуація відома ідеологам побудови податкової системи в Україні. Тому були спроби зупинити цей процес: на законодавчому рівні в деякий час отримані від підприємців – єдинщиків товари і послуги не включалися в податкові витрати. Але це не зовсім справедливо, тому що не всі зв'язки між загальносистемниками і єдинщиками є фіктивними, тобто робляться з метою обналічування. Щоб не створювати несприятливі умови для діяльності єдинщиків, такий підхід був відмінений. Однак проблема залишилася. Розрахуємо на невеличкому прикладі, скільки недоотримає бюджет держави (разом з ЄСВ) при використанні наведених схем при сучасному оподаткуванні (табл. 2).

Крім недоотримування державою коштів, є і інші наслідки: морально-етичні, несправедливо занижені соціальні виплати працівникам (пенсії, оплата лікарняних та інші), неповага до вимог законодавства та інше.

Аналіз ситуації дозволяє зробити наступні **висновки**:

1. Основною причиною зарплати «в конвертах» є занадто високе податкове навантаження на заробітну плату.

2. Різний підхід до оподаткування окремих СПД створюють умови для існування зарплати «в конвертах».

3. Зниження ставок нарахування ЄСВ на зарплату потребує справедливого пенсійного забезпечення, яке неможливе без накопичувального принципу утворення пенсійного фонду кожною людиною.

Таблиця 2 - Розрахунок недоотриманих державою поступлень при використанні спрощеної системи оподаткування (умовні одиниці)

Юрособи	На пряму фізособі платнику єдиного податку III групи		через юрособ-платника, у якого ставка єдиного податку 4%						
	ставка єдиного податку		Фізособа II групи, ставка єдиного податку 20% від пп з/п		Фізособа III групи, ставка єдиного податку 4%		Фізособа III групи, ставка єдиного податку 4%		
	2%	4%	2%	4%	2%	4%	2%	4%	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
A									
На загальній системі оподаткування									
Варіант без переведення в готівку									
Доход – 1 000 000									
Витрати – (600 000)									
Прибуток – 400 000									
Податок на прибуток 18% – 72 000									
Варіант з переведенням в готівку									
Доход – 1 000 000									
Витрати – (600 000)									
Послуги платників єдиного податку (переведення в готівку) – (240 000)	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000
Прибуток – 160 000									
Податок на прибуток 18% – 25 200									
Спрощенець									
Доход – 240 000									
Сума єдиного податку при ставці:									
- 4% - 9 600									
- 2% - 4 800									
Сума єдиного податку	4 800	9 600	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	9 600
ЄСВ 34,7% від пп з/п (1 218 грн.)	422,65	422,65	422,65	422,65	422,65	422,65	422,65	422,65	422,65
Всього обов'язкових платежів	5 222,65	10 022,65	5 466,25	10 022,65	14 822,65	14 822,65	14 822,65	14 822,65	19 622,65
Недоотримання державою поступлень, грн.	72 000 - 5 200 - 5 222,65 = 41 577,35	72 000 - 5 200 - 10 022,65 = 36 777,35	41 333,75	36 777,35	31 977,35	31 977,35	31 977,35	31 977,35	27 177,35
%	41 577,35 / 72 000 = 57,7	36 777,35 / 72 000 = 51,1	57,4	51,1	44,4	44,4	44,4	44,4	37,7